

Remissyttrande gällande kostnadsfritt körkort för elever på vård- och omsorgsprogrammet

Jämtlands Gymnasieförbund lämnar följande remissyttrande i ärende 00271–2023 gällande kostnadsfritt körkort för elever på vård- och omsorgsprogrammet.

Jämtlands Gymnasieförbund ansvarar för ungdomars utbildning i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan, samt viss vuxenutbildning. Förbundet bildades 2005 genom att Bräcke, Krokoms, Ragunda och Östersunds kommuner antog en förbundsordning och tecknade avtal för samverkan. Utöver detta styrs verksamheten av årliga ägardirektiv som beslutas av medlemskommunerna. Sedan 2017 ingår även Åre kommun i förbundet. Förbundet leds av en förbundsledning som består av ledamöter från medlemskommunernas respektive fullmäktige.

Enligt föreliggande motion till kommunfullmäktige i Östersunds kommun föreslås att körkortsutbildning ska ingå som en obligatorisk del i utbildningen på vård- och omsorgsprogrammet inom Jämtlands Gymnasieförbund. Som motiv anförs bland annat ökad anställningsbarhet inom vård- och omsorgssektorn samt ökad attraktionskraft för utbildningen. Dessutom anges ökad jämställdhet som skäl mot bakgrund av att elever på fordons- och transportprogrammet, som till övervägande del är män, erbjuds möjlighet att ta körkort som en del av utbildningen och att elever på vård- och omsorgsprogrammet, som till övervägande del är kvinnor, bör erbjudas samma möjlighet.

Mot bakgrund av ovanstående lämnar förbundsledningen följande synpunkter:

- Utbildningen i gymnasieskolan följer den programstruktur och de examensmål som är föreskrivna för respektive program. På fordons- och transportprogrammet, inriktningen transport, utbildas yrkesförare inom gods- eller persontransporter. I utbildningen ingår de kurser som är nödvändiga för att eleverna ska vara anställningsbara inom dessa yrken. Av examensmålen för vård- och omsorgsprogrammet framgår att utbildningen ska leda till arbete inom hälso- och sjukvård samt inom socialtjänst, till exempel särskilt boende, gruppboende, daglig verksamhet, socialpsykiatri, hemtjänst eller som personlig assistent. Kunskaper motsvarande körkortsutbildning är inte föreskrivna varken i examensmål eller programstruktur för programmet. Av Transportstyrelsens föreskrifter TSFS 2012:41 framgår att det endast är elever som är antagna vid fordons- och transportprogrammet med inriktning transport som kan avlägga förarprov inom gymnasieskolan. Förbundet drar därmed slutsatsen att körkortsutbildning inom vård- och omsorgsprogrammet varken ligger inom gymnasieskolans uppdrag eller är möjligt att genomföra utifrån gällande lagstiftning.

- Att ge riktade bidrag till grupper av elever är inte oproblematiskt. Enligt kommunallagens likställighetsprincip ska kommuner behandla sina medlemmar lika om det inte finns sakliga skäl för något annat. Frågan har nyligen debatterats i medierna bland annat i fallet där två kommuner i Västerbotten erbjuder eleverna 750 kronor i bidrag om de väljer kommunens gymnasieskola. Rättsläget är svårtolkat då det inte finns vägledande rättsfall på området.
- Trots ovanstående infördes det enligt ett direktionsbeslut från 2019 ett körkortsbidrag för elever på vård- och omsorgsprogrammet i Östersund. Av beslutet framgår att motiven för ett sådant bidrag är att öka programmets attraktionskraft och att öka anställningsbarheten för elever med examen från programmet. Bidraget är på 2000 kr per elev och ska användas till körkortsutbildning hos extern utbildningsanordnare (läs körskola) utanför skoltid. Villkoren för bidraget är att eleverna ska ha godkända betyg och inte uppvisa någon ogiltig frånvaro. Av beslutet framgår vidare att kostnaden för körkortsbidraget beräknas uppgå till mellan 20–28 tkr årligen. Den ökade kostnaden påverkar elevplatspriset och därmed nivån på förbundets bidrag till fristående huvudmän, men eftersom inga av de fristående skolor som är belägna i förbundets medlemskommuner erbjuder vård- och omsorgsprogrammet innebär detta inga ökade utgifter i dagsläget. Körkortsbidraget gäller alla elever som tas emot på programmet, vilket innebär att förbundet betalar ut bidrag även till elever som inte är bosatta i någon av förbundets medlemskommuner.

Direktionen för Jämtlands Gymnasieförbund avstyrker förslaget om körkortsutbildning inom ramen för utbildningen på vård- och omsorgsprogrammet mot bakgrund av att det inte är möjligt att genomföra enligt gällande lagstiftning. Direktionen delar däremot bedömningen att möjligheten att ta körkort förbättrar anställningsbarheten för eleverna efter avslutad utbildning och ökar attraktionskraften för programmet, men menar samtidigt att körkortsbidraget i sin nuvarande utformning bidrar till detta redan idag. I samband med Jämtlands Gymnasieförbunds budgetarbete för 2024 kommer möjligheten att höja bidraget att undersökas.